

Preiviikinlahden linnustokartoitus 2019

CoastNet LIFE (LIFE17NAT/FI/000544)

Erkki Virolainen

JOHDANTO JA MENETELMÄT

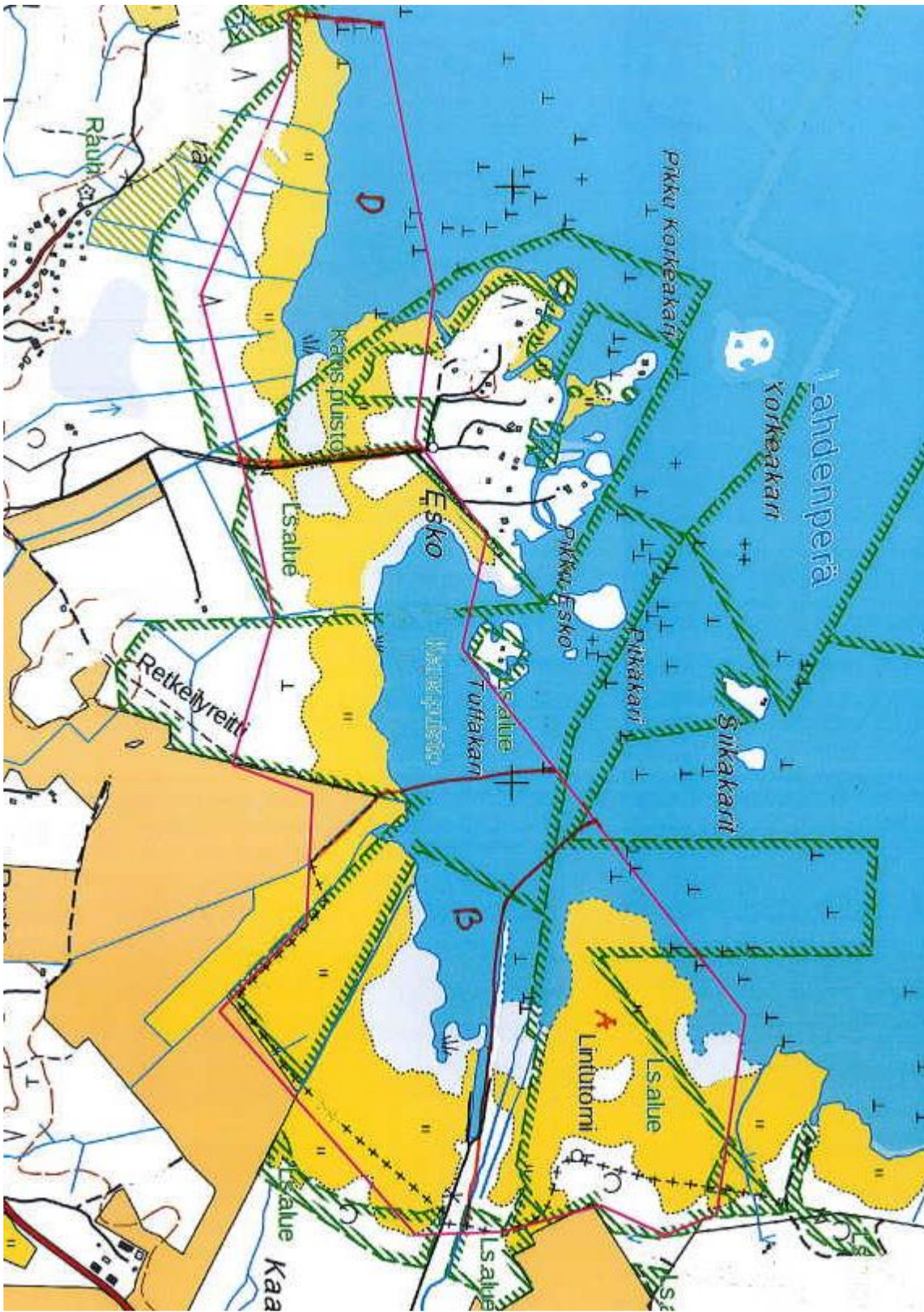
Kartoitusten tavoite ja tarkoitus

- Tämä raportti on tuotettu EU:n LIFE-rahoituksen tuella CoastNet LIFE -hankkeessa. Raportin tuloksia hyödynnetään Preiviikin Natura2000-alueen hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa ja linnuston seurannassa.
- Kirjoittaja on yksin vastuussa tämän raportin sisällöstä. Se ei välttämättä vastaa Euroopan unionin mielipidettä. EASME ja Euroopan komissio eivät ole vastuussa siitä, miten siinä olevaa tietoa käytetään.

Kartoituskohteet ja -menetelmät

- Kartoitusalue on esitetty kuvassa 1 osa-alueineen (A-C)
- Alueen linnusto kartoitettiin 3 kerran kartoituslaskennalla:
- 1 kierros: 3.5.2019 (klo 5.20-11.30) Milloin kartoitukset tehtiin
- 2 kierros: 20.5.2019 klo 16:30-20:00 ja 21.5. klo 4:50-10.20
- 3 kierros: 8.6 (20.00-22.00) ja 9.6 4:25-11:00
- 9.6.2019 alueen halki laskettiin lisäksi linnuston linja-arviointi linja (2,7 km), (erillinen tiedosto tuloksista)
- Kokonaiskuva lajistosta ja hoitotarpeista täydennettiin myös muulla retkeilyllä ja lahdilla levähtäviä lintuja laskettiin myös kaukoputkella lintutornista käsin.

Kuva 1:
Kartoitusalueen raja-osa-alueineen

TULOKSET

Lajihavainnot

Taulukossa 1 on esitetty kartoitustulokset osa-alueittain ja tärkeimmät selvitysalueella levähtävinä havaitut lajit.

Preiviikinlahden linnustokartoituksen tulokset 2019 osa-alueittain

pesiväksi

tulkittuja pareja

laji		A	B	C	D	Yhteensä	Uhanalaisuus,
merihanhi	Anser anser			3		3	
sinisorsa	Anas platyrhynchos	1	2	1		4	
sepelkyyhky	Columba palumbus	1			1	2	
käki	Cuculus canorus				1	2	
luhtakana	Rallus aquaticus		1			1	
töyhtöhyppä	Vanellus vanellus	1	1	3		5	
lehtokurppa	Scolopax rusticola	1				1	
taivaanvuohi	Gallinago gallinago	2	1	1		4	NT
punajalkaviklo	Tringa totanus	3	1	2	1	6	NT
käpytikka	Dendrocopos major	1				1	
pikkulepinkäinen	Lanius collurio				1	1	
kiuru	Alauda arvensis	1	2	1		4	NT
sinitiainen	Cyanistes caeruleus	1	1	1		4	
talitiainen	Parus major	1		1		2	
peukaloinen	Troglodytes troglodytes	1			1	2	
pajulintu	Phylloscopus trochilus	7	6	1	7	21	
tiltalti	Phylloscopus collybita	1	1			2	
sirittäjä	Phylloscopus sibilatrix		1			1	
ruokokerttunen	Achrocephalus schoeobaenus	7	9	1	7	24	NT
rytikerttunen	Achrocephalus scirpaceus	1	2			3	
luhtakerttunen	Achrocephalus palustris	1				1	
viitasirkkalintu	Locustella fluviatilis		1			1	
mustapääkerttu	Sylvia atricapilla	2				2	
lehtokerttu	Sylvia borealis	2	1	2	3	8	
pensaskerttu	Sylvia communis	3	2	2	3	10	
punarinta	Erithacus rubecula	1		2	1	4	
satakieli	Luscinia luscinia	1	1			2	
kirjosieppo	Ficedula hypoleuca	1				1	
harmaasieppo	Muscicapa striata				1	1	
pensastasku	Saxicola rubetra	1	2			3	VU
punakylkirastas	Turdus iliacus	2	1	1	2	6	
laulurastas	Turdus philomelos		1		1	2	
mustarastas	Turdus merula	1	1	1		3	
räkättirastas	Turdus pilaris	1	1	2		4	
rautiainen	Prunella modularis		1		1	2	
västaräkki	Motacilla alba	1	1	1	1	4	NT
niittykirvinen	Anthus pratensis	1	2	4	1	8	
metsäkirvinen	Anthus trivialis				1	1	

peippo	Fringilla coelebs	4	3	3	8	18	
punavarpunen	Erythrina erythrina	2	1		3	6	NT
viherpeippo	Chloris chloris				1	1	EN
vihervarpunen	Carduelis spinus	3	1		1	5	
(Rusko)urpiainen	Acanthis flammea (cabaret)				1	1	
keltasirkku	Emberiza citrinella	3	1	2	2	8	
pajusirkku	Schoeniculus schoeniclus	5	8	3	7	23	VU

Lajit joiden reviirin ydin on selvitysalueen ulkopuolella

				paria			
tylli	Charadrius hiaticula	1				1	vain 3.5.
rantasipi	Actitis hypoleucos	1				1	osa reviiriä
fasaani	Phasianus colchicus			1		1	lähipelloilla
närhi	garrulus glandarius	1				1	NT lähimetsissä
harakka	pica pica			1		1	NT lähimetsissä
ruskosuohaukka	Circus aeruginosus	1				1	pesii lahdella
punatulkku	Pyrrhura pyrrhula			1		1	Eskon saarella
viiksitimali	Panurus biarmicus				1	1	VU vain yksi yksilö
haapana	Mareca penelope		1			1	VU pesä luodoilla

levähtävät ja ruokavieraat

		yksilöä	min	max	
harmaahaikara	Ardea cinerea		5	20	
jalohaikara	Egretta alba		1	1	
kurki	Grus grus		2	45	
lapinsirri	Calidris temminkii		0	10	EN
pikkusirri	Calidri minuta		0	1	CR
suosirri	Calidris alpina alpina		0	1	NT
jänkäsirriäinen	Limicola falcinellus		0	5	
mustaviklo	Tringa erythropus		0	2	NT
valkoviklo	Tringa nebularia		0	12	NT
liro	Tringa glareola		0	20	NT
suokukko	Calidris pugnax		0	5	CR
meriharakka	Haematopus ostralegus		0	6	
valkuposkihanhi	Branta leucopsis		0	50	
tukkakoskelo	Mergus serrator		1	6	
isokoskelo	Mergus merganser		1	2	
laulujoutsen	Cygnus cygnus		1	10	
kyhmyjoutsen	Cygnus olor		2	10	
jouhisorssa	Anas acuta		0	2	VU
tukkasotka	Aythya fuligula		1	2	EN
naurulokki	Chroicocephalus ridibundus		20	30	VU

Myös nuoret merikotkat käyttivät aluetta saalistusalueena.

Kaikki havaintotiedot tallennetaan erilliseen Excel-taulukkopohjaan, josta ne viedään LajiGISiin.

HOITO- YM. SUOSITUKSET OSA-ALEUITTAIN

- Kartoituslohko A: Venevalkamasta pohjoiseen laskenta-alueen reunalle ulottuva alue. Alueella on lintutorni alueen itäreunaa myötäilevä pitkostettu retkeilyreitti. Iso osa kohteesta on aiemmin ollut jonkinlaisen hoidon piirissä mutta nykyisellään hieman umpeutunut ja ruovikoitunut, järviruoko ja pajut ovat pikkuhiljaa vallanneet avoimia alueita. Osa kohteesta on pysynyt suhteellisen avoimena ja sillä osuudella pesivät mm. punajalkaviklo, niittykirvinen, västäräkki, pensastasku ja kiuru. Pensoittuneilla alueilla esiintyvät punavarpuunen, satakieli, pensas- lehto- ja mustapääkerttu sekä punakylkirastas. Ruovikoituneella alueella yleisimmät pesintälajit ovat pajusirkku ja ruokokerttunen ja yksi ryti- ja luhtakerttunen. Avointa elinympäristöä vaativien lajien tilanne on heikentymässä koko ajan ja raivaus ja niitto tai laidunnus parantaisivat niiden esiintymisen edellytyksiä. Ruovikon ja pensaikon raivaus vähentää toki yllämainittujen ruovikko- ja pensaikkolajien esiintymistä mutta toisaalta sopivia habitaatteja on lähistöllä suojelualueen ulkopuolella yllin kyllin. Hoitotoimien ulkopuolelle jäävät reunametsiköt ja pysäköintipaikkaa ympäröivä metsä. Niissä tavataan tavanomaisia metsälajeja.
- Kartoituslohko B: Venevalkamasta etelään ja pohjoiseen lahden peltokiilaan ulottuva kaistale on pääosin vankan ruovikon, pajupensaiden peittämää aluetta, jossa lounaisin suojeluun hankittu kaistale on hoidon piirissä avoimena niitettynä kolmiomaisena kaistaleena ulottuen aivan merenrantaan asti. Ruovikossa pesiin runsaana pajusirkku ja ruokokerttunen ja pari rytikerttusta, pensoittuneella alueella esiintyy mm punavarpuunen, viitasirkkalintu, satakieli, pensas- ja lehtokerttu. Avoimella osalla pesi 2 paria kiuruja, töyhtöhyppiä, niittykirvisiä ja pensastaskuja, Metsälajit yleistyvän puuston myötä ja reunametsässä pesii monia yleisiä metsälajeja. Luhtakanan reviiiri oli lähellä rantaa tiheäkasvuisimmalla ruovikkoalueella. Tälläkin alueella avoimen rantaan ulottuvan niityn/laitumen aikaansaaminen edistäisi merkittävästi avomaa- ja niitylajiston esiintymistä. Ruovikkovyöhykettä jäisi joka tapauksessa alueen reunoille. Alueen halki meneviä ojien penkkoja tulisi samalla madaltaa muuten niihin iskeytyy heti puustoa ja jos ojia voidaan täyttää niin sekini olisi hyvä mutta voi olla takapeltojen kuivatuksen takia mahdoton toimenpide kallistusten ollessa olemattomia.
- Kartoituslohko C: Peltokielekkeestä Eskon saaren johtavan tiehen asti. Erittäin tai melko hyvässä hoidossa - niittäminen on jo muuttanut kasvilajistoa merkittävästi ja ruovikkoa esiintyy enää lähinnä Eskon saaren reunoilla ja pieninä erillisinä saarekkeina. Niitylajisto on edustava ja alueella pesi mm 3 merihanhea, punajalkavikloja, taivaanvuohia, niittykirvisiä, töyhtöhyppiä ja kiuruja. Niityalueet ovat myös tärkeitä levähtäville kahlaajille. Eskon saaren tien itäpuolella olevat metsäsaarekkeet tulisi hakata ja raivata laitumeksi/niityksi ja myös eteläosan metsänreuna puustoa tulisi raivata, kun se on osin levinnyt niityalueelle. Osa metsiköstä sopisi myös puustoiseksi laitumeksi? Niittoa/laidunnusta tulisi jatkaa nykyisellä intensiteetillä.
- Kartoituslohko D: Eskon saaren teistä venesatamaan ulottuva kaistale on valtaosaksi ruovikoitunut ja matala lahti kasvaa hiljalleen umpeen merelle päin. Matalan veden aikaan kohteella on hyvät lietteet mutta nousuveden aikana ei mitään avointa, joka estää kahlaajien pesimisen lähes kokonaan tuolla osa-alueella. Eskon saaren tien varrella oleva niitylle levinnyt metsikkö tulisi poistaa ja ruovikko ja pajukko raivata ja jyrsiä. Jatkotoimina laidunnus tai niitto. Metsikön ulkoreunaa voisi poistaa tai harventaa ja tehdä osasta alueesta metsälaidunta. Mahdollinen niittolaue tulisi raivata huolellisesti puustosta ja kannoista. Jos ruovikkoa halutaan säilyttää niin sitä voisi jättää vähän venesataman puoleiseen päähän jossa niitykaistale olisi kapea ja sitä jäänee joka tapauksessa Eskon saaren mökkirantoihin. Matala lahti kartoitusalueetta laajemmin on erittäin hyvä levähdys- ja ruokailualue monille lokki- ja vesilinnuille, kurjille ja haikaroille.

- Linnustokartoituksen tulokset puoltavat laaja-alaisempien niitty- ja/tai laidunalueiden perustamista kartoituskohteelle. Nykyisellään avoimet alueet ovat hajallaan ja monesti liian kapeita, jolloin esim. nouseva merivesi voi tuhota helposti kaikki lähellä rantaa olevat pesinnät. Laitumille ja niityille ei tule jättää yksittäisiä puita koska ne ovat pesärosvojen tähystyspuita.
- Ruovikkolinnustoon kuuluu toki muutamia silmälläpidettäviä tai uhanalaisia ruovikkolajeja joiden pesimäympäristön määrä vähenee hoitotoimien takia. Korvaavia ruovikoita on kartoitusalueen läheisyydessä hyvin runsaasti ja niitä syntyy umpeenkasvun vauhdittaman koko ajan lisää. Avoimilla niityillä ja lieterannoilla levähtää useita uhanalaisia lajeja, joiden muutonaikaiset ravinnonhankinta- ja levähdyspaikat ovat umpeutumassa. Tulevat hoitotoimet parantavat näiden lajiryhmien tilannetta. Preiviikinlahden muissa osissa pesii vielä 1-2 pari etelänsuosirrejä mutta nykyisellään kartoitusalueen niityt ovat lajille liian pirstaleisia ja pienialaisia. Jos hoitotoimien avulla pystytään luomaan suuria yhteneviä niitty/laidunalueita on etelänsuosirrin levittäytyminen hoitokohteelle pesimälajiksi mahdollista.
- Hoitotoimien ajoitus: Puuston, pensaikon ja ruovikon raivaus tulisi tehdä pesintäkauden ulkopuolella noin 20.4- 15.7 välisen ajan ulkopuolella
- Umpeutuminen etenee koko ajan ja mitä varhaisemmassa vaiheessa hoitotoimet voidaan käynnistää niin se vähentää tulevien vuosien työmäärää
- Alueella on runsas hirvi ja kauriskanta joka tulee ottaa huomioon erityisesti laidunalueiden aituksia suunniteltaessa. Laskennoissa tavattiin hirvieläinten lisäksi kettu ja metsäjänis. Vieraspetojen (minkki ja supikoira) pyynti olisi jatkossa hyvä ulottaa myös tälle kohteelle pesimätuloksen parantamiseksi.